

Boahkuheapmi koronavirusa vuostá

– COVID-19 Vaccine AstraZeneca (AstraZeneca)

Dieđut dutnje geasa dát boahku lea fálljuvvo

Ođđa koronavirus dagaha dávdá mii čuohcá vuoinjahagaide. Leat olugat geat eai oaččo dahje geaidna šaddet geahppa dávdamearkkat, muhto soapmásat buohccájit duođalaččat. Boarrásepmosiin ja sis geain leat muhtin eará dávdá jo ovddežis lea stuorámus riska buohccát duođalaččat dahje jápmit. Koronaboahkuheapmi eastada koronadávda. Ulbmil lea suodjalit heakka ja dearvvašvuoda.

Geat sáhttet oažžut dán koronaboahku?

Olbmot geaidna dát boahku ávžžuhuvvo nationála boahkuprogramma bokte sáhttet oažžut dán boahku go vuoruhannisttu mielde lea sin vuorru boahkuhuvvot.

Boahku lea nuvtá ja eaktodáhtolaš. Fálaldat guoská olbmuid geat leat Norggas.

Gos sáhtán boahkuhuvvot?

Geahča dieđuid du gieldda neahttasiidduin geaidna boahku vuosttamužžan fálljuvvo, mo dat čađahuvvo ja goas.

Ná dáhpáhuvá boahkuheapmi

Boahku biddjo gihtii gardnjila bajábeallái. Boahku addo guovtti dosain, galget gollat 9-12 beavvi boahkuhemiid gaskka. Lea dehálaš ahte boahkuhuvvot nuppi dosain biddjuvvo áiggi. Ovdal boahkuheami jerrojuvvo leatgo dearvas ja jus ovdal leat reageren boahkuheapmái. Muite mitalit jus leat áhpeheapme, dus lea allergiija, geavahat dálkasiid dahje jus leat eará dearvvašvuodáváttisvuodát. Lea dábálaš mañidit boahkuheami jus lea fáhkka buohccán ja go lea feber badjel 38 °C. Mañjá boahkuheami gohččojuvvot vuordit unnimusat 20 min ovdal vuolggát.

Mo dát boahku doaibmá?

Boahku geavaha eahpeváralaš virusa (nurvovirusa) mii veahkeha rupmašii fievriddit ráhkadanneavvaga dain tiippalaš biikkain mat koronavirusis leat. Dat dagaha ahte rumaš ráhkada kopijaid dáid biikkain maiguin dávdáid vuostálastinnákca sáhtá hárhallat. Nie oahppá rumaš dovdat ja suodjalit albma koronavirusa vuostá jus njoammuduvvo.

Fievriddanvirusat eai sáhte laskat rupmašis ja dat suddet johtilit. Boahku ii sáhte dagahit koronadávda, iige eará infekšuvdnadávdaid. Koronaboahku eastada. Dat ii dálkkot koronadávda man jo lea ožžon.

Dát vuohki ráhkadit boahkuid geavahuvvo go ebolaboahkut ráhkaduvvojit.

Man bures doaibmá boahku?

Boahku suodjala dávdá vuostá mii bohciida ođđa koronavirusa geažil. Guokte vahku mañjá nuppi dosa, lei 60 % boahkuhuvvot olbmuid geat ledje dutkamiin mielde ožžon

suodjalusa koronadávdda vuostá. Muhto orui nu ahte sáhtii šaddat buoret suodjalus jus gaska gaskal dan guovtti dosa lei 9 vahkku dahje guhkit. Dutkosat geažuhit ahte boahku dasa lassin suodjala koronadávdda vuostá mii lea nu duođalaš ahte ferte oažžut divššu buohcciviesus. Mii eat vuos dieđe man guhká suodjalus doaibmá. Jus suodjalus hedjona áiggi badjel, sáhtta šaddat addit ođasmahttindosaid. Danin go boahku hehte dávdda, de dat maiddái hehte njoammuma leavvamis, muhto mii eat vel dieđe man muddui. Danne lea dehálaš ain čuovvut gustovaš njoammuneastadanrávvagiid.

Liigeváikkhusat

Dutkosiin mat leat dahkkon, leat mis ollu dieđut liigeváikkhusaid birra mat leat dábálaččat ja eai nu dábálaččat sis geat leat boahkuvvon. Mii eat sáhte dadjat ahte eai gávdno hárvanaš liigeváikkhusat dahje liigeváikkhusat mat bohciidit easka guhká maŋŋá boahkuheami. Eanaš liigeváikkhusat bohciidedje vuosttaš beivviid boahkuheami maŋŋá, ja jávke moatti beaivvis:

- Badjel bealli sis geat leat boahkuvvon bávččaga gokko boahku lea čuggejuvvon.
- Eará dábálaš liigeváikkhusat leat buozalmasvuodadovdu, váibasat, oaivebávččas, deahkke- ja lađasbákčasat, ahte galbmo, váibmu moiddoda ja feber.
- Liigeváikkhusat leat geahppasat ja hárvvet dosa 2 maŋŋá.

Eanaš háviid ledje geahppa dahje moderáhta liigeváikkhusat. Vuollet 5 % ožžo liigeváikkhusaid mat ledje giksin muhto eai lean váralaččat, muhto mat váikkuhedje sin árgabeaivái dan moadde beaivvi go biste.

Maid galggan dahkat jus oaččun liigeváikkhusaid?

Jus vásihat vuorddekeahces, garra dahje bistevas liigeváikkhusaid, maid jáhkát šaddan boahkuheami geažil, berret váldit oktavuođa doaktáriin dahje eará dearvvašvuodabargiin vai oaččut árvoštallama ja rávvagiid. Dearvvašvuodabargit leat geatnegahtton dieđihit duođalaš dahje amas reakšuvnnaid birra maid ballet bohtet boahkuheamis. Sáhtát ieš maid sáddet dieđáhusa helsenorge.no bokte

Evttolaš dohkkeheapmi

Dát koronaboahku lea testejuvvon stuorra dutkosiin mas máŋga duhát olbmo leat ožžon boahku. Dutkkus lea čađahuvvon seamma vuogi mielde go eará boahkut, muhto lea oanehat áicanáigi. Dálkkaseiseválddit leat addán boahkui evttolaš dohkkeheami. Dat mearkkaša ahte leat doarvái dieđut árvoštallat ahte boahkus lea mealgat stuorát ávki go riska, muhto ahte boahkobuvttadeaddjit fertejit joatkit dutkat ja addit dieđuid dálkkaseiseválddiide dađistaga dutkkadettiin.

Makkár boahkuid lean váldán?

Go oaččut koronaboahku de dat registrerejuvvo Nasionála boahkuregistarii SYSVAK:i. Gávnnat dieđuid helsenorge.no:s

Háliidatgo diehtit eanet?

Jeara áinnas iežat doaktáris, sis geat boahkuhedje du dahje eará dearvvašvuodabargiin. Geahča maid Álbmotdearvvašvuodainstituhta neahttasiidduin: <https://www.fhi.no/kvp>